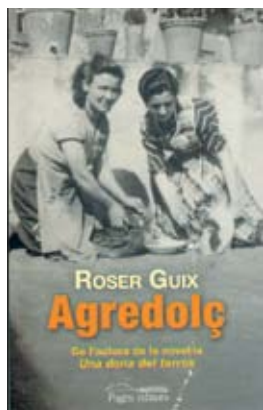

Agredolç

Roser Guix,
Agredolç,
Pagès editors,
Lleida 2014.

En l'espai pràcticament d'un any, Roser Guix ha vist com l'editorial Pagès li publicava dues obres literàries: la novel·la *Una dona del terròs*, de la qual ja s'ha imprès la segona edició, i el recull *Agredolç*, compost d'onze narracions.

En l'obra que ara ressenyem, *Agredolç*, Roser Guix

hi repeteix la imatge de la dona com a protagonista. La dona, doncs, com a fil conductor del llibre, com a pal de paller de la família, ara en episodis de guerra del bàndol perdedor, com en la narració «Temps fugint»; ara en episodis d'integració d'emigrants a la societat catalana, com en la narració «La teixidora»; ara en la satisfacció anímica d'una casada que se sent més valorada com a persona per l'amant que pel marit, com en la narració «El vistaire».

Gosem pensar, respecte a les narracions de l'obra *Agredolç*, que Roser Guix no hi fa una creació literària, sinó que hi fa una re-creació literària del món que va viure de nena i de jove. Un món de pares i padrins, cadascun amb les seves vivències, cadascun amb la seva història. Un món que l'autora recorda i que re-crea amb delicadesa i consideració. «Recordar el passat i estimar-lo», escriu Roser Guix en la citació inicial d'*Agredolç*, «és construir un futur humanitzat».

L'autora ens fa sentir el

contingut del llibre molt a prop, molt nostre, perquè l'acció que s'hi descriu té lloc en un marc que també és el nostre: la ruralia muntanyenca de l'Alt Urgell i del Solsonès, amb algunes pinzellades del món de la industrialització, incapaç d'aturar la diàspora que pateixen aquestes dues comarques interiors. Tot un mosaic, amb descripció d'estampes naturals i quotidianes, que la gent que ja som més o menys granats vam viure de joves i mantenim vives en el record.

Unes estampes de vida, tanmateix, que van desapareixent gradualment i que s'acaben. La modernització va imposant, a poc a poc però constantment, una altra manera de viure, una altra mena de comportament social. On queden, per exemple, la figura del metge de poble, que cuidava ser un més de la família; o la figura del vistaire, fent casaments de conveniència entre homes i dones de contrades distants; o la figura de la modista, amb una com a mínim a cada poble; o la figura del baster, apariant els

guarniments de les bèsties de càrrega, una força animal substituïda del tot, actualment, per la tracció mecànica...?

En *Agredolç*, Roser Guix ens hi presenta tota aquesta vida, amanida amb l'oli de vells costums i de velles tradicions. Té la necessitat, com a escriptora, de transmetre-les a les generacions futures. I ho fa, primer de tot, amb coneixement del que hi tracta i, en segon lloc, amb un llenguatge directe i quotidià.

En l'obra *Agredolç* hi ha autenticitat i sinceritat. Hi ha la lluita per la vida de gent humil, de gent anònima, amb pros i contres, amb febleses i fermeses, amb encerts i errors... Tot humà, tot senzillament molt humà.

Però el que hi ha per sobre de tot, en l'obra *Agredolç*, és la voluntat d'una dona, la Roser Guix, que des de petita havia somiat ser escriptora; una dona que ha volgut escriure sobre la dona per tal de tractar-la amb el respecte i la justícia que socialment i històricament es mereix. ◆

JOSEP ESPUNYES

Onze.Nou.CATorze

Víctor Alexandre, Roger Cònsul, Pere Planella,
Onze.Nou.CATorze (1714),
Editorial Salvatella,
Barcelona 2013.

Som a l'any 2080. L'Otger és ara un avi de vuitanta anys, però quan en tenia catorze un conjunt de circumstàncies li van permetre viatjar a través del temps. Exactament fins a la matinada del 10 al 11 de setembre de 1714, en ple setge de Barcelona, just en el moment que les tropes de Castella i de França iniciaven l'ofensiva final per anorrear la nació catalana. Ell, però, sap moltes coses que aquells catalans ignoren. Sap, per exemple, el nom dels oficials que seran ferits, empresonats o assassinats; sap que Anglaterra incomplirà la seva aliança amb Catalunya; sap que els anglesos s'hi acabaran repensant, però que ho faran massa tard; sap que la derrota és inevitable, que vindrà el decret de Nova Planta, que es tancaran les universitats, que la llengua catalana quedarà relegada a l'àmbit familiar, que s'imposarà l'ús oficial de la llengua castellana i que després vindran tres segles de sotmetiment de Catalunya a les lleis de Castella...

L'Otger, però, no és tan sols un nen del segle XXI que coneix perfectament el desenllaç de la guerra de 1714; també és un nen que vesteix, que parla i que es comporta d'una manera molt diferent de la dels catalans del segle XVIII, la qual cosa, afegida als ginys electrònics que fa servir, esdevé una font permanent d'equívocs i de conflictes. Conflictes, per altra banda, que es veuen agreujats a causa de la seva actitud derrotista davant una lluita que considera estèril. Tanmateix, serà allà, enmig d'aquella lluita, on s'enamorarà, on es farà adult i on aprendrà a viure d'acord amb aquest principi del seu amic Janot: «Lluita sempre per allò que creguis just, Otger. Perquè si no ho fas, tard o d'hora t'averkonyiràs de tu mateix.»

Aquesta obra va ser estrenada al Born, dintre els actes del Tricentenari, i en el Festival Grec 2014. El llibre és especialment indicat per a infants de vuit anys en amunt. ◆

R. PUIG COROMINES